

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenjši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl., 30 kr., za en mesec 1 gl., 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl., 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. — Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Ogrinčev odlok.

I.

Tedaj ko je slabotni in skoraj blazni Jurij III. sedel na angleškem prestolu, ko je kraljevi ljubljene, imenitni maloprida lord Bute v istini bil vladar angleški, tedaj, ko je vojvoda Grafton trl in drl notranjo angleško politiko, in ko je lord Mansfield napenjal vse moči, da bi omajal vero in zaupanje do pravice pri angleškem narodu, tedaj oglašil se je čez noč tisti slavno znani nepoznanec Junius in pošiljal potem klasična svoja pisma mej svet, ter z ujimi razmetal in razkropil nesramno aristokratsko druhal, ki je s svojimi naskoki hotela uničiti najdražje svetilne angleškemu ljudstvu.

Če se nasproti metliškemu odloku spominamo na Jurija III. in vladno njegovo perijodo, tako nečemo trditi, da so naše razmere jednake onim, ki jih je lord justice, uže imenovani Skot Mansfield ustvaril pod vladno nesrečnega Jurija III. Če se nasproti metliškemu odloku spominamo Junijevih listov, ne zgodi se to zategadelj, da bi s tem hoteli dokazati potrebo kakega slovenskega Junija, ki bi pa, če bi ga nam dodelil gospod Bog, moral takoj vsahniti kot studenec sredi poletja, ker pri nas tiskovne razmere še sedaj niso tako proste, kot so bile na Angleškem tedaj, ko je vladal Jurij III, in ko je lord najvišji sodnik, Mansfield, na tezalnico pokladal zakone, ter si jih toliko časa preobrazil, da so dobila obraz, ki je bil po njegovej volji.

Če se mi torej nasproti metliškemu odloku spominamo Junijevih listov zgodi se to samo zategadelj, ker se v teh listih nahajajo marsikateri stavki, ki bi se v tem slučaju

dali krasno kot citat porabiti. Ali ker ne uživamo angleških tiskovnih razmer, moramo opustiti vsako citiranje.

Pustivši tedaj pri strani Junija in njegove liste, povrnemo se raje takoj k osebi okrajnega sodnika Ogrinca, ki je izdal uže navedeni odlok.

Če se vprašamo, kako se v zakonu opravičuje ta odlok, ne vemo nikjer zakona, ki bi stal na strani nekdanjega, slovenskega zvezdogleda, in sedanjega okrajnega sodnika v Metliki!

Po § 89 zemljiščno-knjižnega zakona mora se prevod le tedaj predložiti, če je pismo sestavljeno v jeziku, v katerem se pri sodnijski vlogi sprejemati ne smejo.

Metliški okrajni sodnik je torej mnenja, da se v belej-kranjske Metliki slovenske vloge pri sodnijski sprejemati ne smejo. Ko nam je bil prišel v roke znani odlok najvišjega sodnika, tedaj smo se mi takoj bali, da ga bodo kake bojzljive duše interpretirale tako, da so mej nami, Slovenci, slovenske vloge sploh prepovedane. Metliški okrajni sodnik je v vojvodini kranjske nastopil prvi pot te nevarne interpretacije in sedaj smo dospeli uže tako daleč, da nam nastavlja nož na vse slovenska pisma, katerih je na tisoče po deželi.

Človek mora pri taci razmerah fanatičen postati, če bi tudi ne hotel! Mi za denes z vso odločnostjo, in s tisto zavestjo, katera napolnuje brambovca ljudskih pravic, izrekamo svoj protest proti postopanju okrajne sodnije v Metliki, katera v čisto slovenskem okraju slovenskih vlog niti sprejeti ne sme.

Tako postopanje nij opravičeno v zakonu! In če nam deset tisoč najvišjih odločb privle-

čete, in če nam trdijo še take avtoritete, da v § 13. občnega sodnijskega reda rabljeni izrazi „landesübliche sprache“ pomenijo toliko kot „landesübliche gerichtssprache“, mi tega verovati nečemo, ker po § 6. občnega državlanskega zakona se postavi ne sme drug zmisel dajati, kakor tisti, ki se iz lastnega pomena besed pokazuje! Po našem mnenju, je „landesübliche sprache“ jezik, ki se v deželi govori, a ne jezik, ki se rabi pri sodnijah. Pomen besed je tak, in mi ga drugače tolmačiti ne damo, naj je potem gospod Viljem Ogrinec, ali kdor hoče okrajni sodnik v Metliki!

Češko vseučilišče.

== Čehi so zdaj na tem, da se jim bode izpolnila najbolj vroča želja, da bodo dobili ono, kar zahtevajo in za kar se boré uže toliko let: Praško vseučilišče se bode vsled Najvišjega sklepa razdelilo v dve vseučilišči, v jedno z nemškim in v jedno s češkim učnim jezikom. Obe vseučilišči se bosta zvali Carolo-Ferdinande. Naučni minister dobode nalog, da izvede Najvišji sklep in s 1. oktobrom t. l. odpreta se za zdaj dve češki fakulteti in sicer juristična in filozofična.

Znano je, da so „ustavoverci“ ljuto pobijali misel, da se postoječe praško vseučilišče razdeli in na njem uvede narodna ravnopravnost. Z vsemi štirimi so se te misli branili in kričali: Carolo-Ferdinande je nemško vseučilišče ter mora nemško ostati, če pa hočejo Čehi imeti tudi vseučilišče, pa naj si novo osnujejo. Ali vsled Najvišjega sklepa zgodilo se bode ravno to, česar so se nemško-češki in dunajski agitatorji bali. V Pragi ne bosta dve vseučilišči, jedno starejše od drugega, sta-

Listek.

Brus.

(Spisal Spectabilis.)

Vozeč se nekega jesenskega dne 1. 1876 z Zidanega mostu po železnici navzdol, zrl sem preko Save na Radeški trg. Poleg mene je sedel v istem kupeji v elegantnem kožuhu zamotan gospod in je tudi gledal čez Savo. Ker sva tako tiho sedela jeden poleg drugega in sva dolg čas prodajala oba, sem pregovoril besedo in rekel sem po domače: „To so Radeče?“ — „Da, Radeče so to!“ — Zopet sva molčé gledala sè Štajerskega na Kranjsko. Ko dospemo uže blizu Loke, pokaže mi gospod v kožuhu goli vrh nad Radečami in reče: „Tam le gori je pa „brus“. — „Kakšen brus?“ — „Tistej pečini tam le gori pravijo „brus“, nadaljuje moj sopotnik, ki je govoril pravilno slovenščino, čeravno se je vozil le do Sevnice

in je nadaljeval tako-le: „Takrat, ko so se bližali Turki Radečam, je vse, kar je bilo moškega v trgu, odbežalo v hribe in se je poskrilo. Potem ko so bili Turki prišli čez trg in nij bilo nobenega več blizu, so se povrnili hrabri Radečani jeden za drugim počasi nazaj domov ter so pripovedovali ženam, da so bili šli sablje brusit na pečino ter da jim je zdaj strašno žal, da ne najdejo več Turkov, katerim bi pošteno posvetili sè svojimi nabrušenimi sabljami.“

„Še zdaj je nevarno povpraševati po Radečah in po okolici, kje imajo „brus“ ali kdaj bodo zopet šli brusit sablje“, je pristavil moj sopotnik v kožuhu in potem je tekel najin razgovor o raznih zadevah tako živahno, da nijsem ni jaz zvedel, s kom sem imel čast razgovarjati se, niti nij on zvedel mojega imena.

Malo da mi nij v teku let zginil iz spomina radeški brus; gotovo bi bil pozabil nanj, da me ne spominajo predstoječe volitve v lju-

bljanski mestni odbor tako živahno tistega brusa nad Radečami.

Kakor je namreč našim očakom v prejšnjih časih pretila nevarnost od Turkov, tako in še bolj preti nevarnost zdaj nam, ne od pravih Turkov, ampak od naših domačih poturčencev, ki sicer ne napadajo naše telesno, nego naše duševno bitje. Kakor je bilo nekdanj hrabrih Slovencev, ki so se krepko v bran postavljali nevarnemu Turku, tako jih je tudi sedaj takih, ki se boré hrabro in neustrašeno za naše narodne pravice nasproti denšnjim našim protivnikom, ali kakor je bilo nekdanj takih, ki so šli sablje brusit, namesto da bi bili v pravem času zgrabili uže nabrušeno orožje in udarili nad sovražnika, tako še dandenes nahajamo mej nami takih, ki se rajši skrivajo, nego da bi šli v boj za najdragocenejšo svetinje svojega naroda.

Taki ljudje, ki se skrivajo ob času volitve in se izgovarjajo pozneje, da so imeli to

rejše nemško, mlajše češko, nego obe vseučilišči bosta jednako stari in imeli jedno ter isto ime: Carolo-Ferdinandeia.

Doslej so nemški „ustavoverci“ morebiti še nekaj cenili svojo moč in svoj upliv, — zdaj bodo morali uvideti, da ne zmorejo nič več. Dasi so na Čehe zmirom na vsa usta zabavljali kot na kako „inferiorno“ pasmino in za se reklamovali vso vedo, vso oliko, ves napredek, vendar se je na merodajnem mestu o češkem vseučiliščnem vprašanju vse drugače ukrenilo, kakor so pa „ustavoverci“ usiljivo na vse strani svetovali. Uvidelo se je ravno na najvišjem mestu, da se narodu, kakor je češki, stoječemu na jednej stopinji olike in izobrazbe v vseh slojevih vede, kakor Nemci, ne more očitati „inferiornost“, še menj pa mu odrekati sredstev, da doseže v materinem jeziku najvišjo vseučiliščno izomiko. Se ve, da je za doslej razvajenega in preširnega Nemca to kaj nezaslišanega, da se v Avstriji Slovan ž njim v jedno vrsto postavlja. On je bil navajen od nekdanj uže visoko gori se stopnic zasmehovati zdolaj ležečega zvezanega Slovana. Zato pa zdaj zareži nad vsakim, kdor si upa Slovanu okovi le nekoliko porahljati in takoj zažene krik, da se njemu krivica godi, njemu, ki je doslej na Slovana le pljuval!

Prav te vrste Nemec je tudi urednik „Deutsche Ztg.“ Cesarjev sklep glede vseučilišča češkega mu je potresel vse živce. Gospoda tega lista sedanost nij nič naučila, a „cof“ so si pridržali iz minolosti, tisti nemški „cof“, ki je Avstrijo prenarobil v nemško državo. Zdaj je ta „cof“ uže precej kratek, nekaterim Nemcem se je po kitajski šegi uže prav močno porezal in ti so bolj spravljivi. A so še taki „cofasti“ ljudje, ki še dandenes v eno mer trdijo, da je Avstrija nemška država! Tako nepremično idejo ima tudi preje navedeni list, ki n. pr. piše v nedeljski številki: „Staronemško stavbo na stebreh, polno zloga, poskušajo podirati in postaviti tukaj češk stolpček, tam slovensko sleme. Naši vnuki bodo neustrašeno morali vmes vdariti, da se bode pokazala zopet ona oblika države, kakeršno sta si izmislila Marija Terezija in Josip II. in marsikatero občutno slovansko srce se bode moralo neusmiljeno žaliti. In menda je ravno zveza Avstrije z Nemčijo kriva, da se v Ljubljani nemške šole slovenijo, v Pragi pa da se osnavlja češko vseučilišče.“

Moža, ki je to pisal, objel bi ga in poljubil zaradi njegove iskrenosti. S tako pisavo bode mož celo našim ponemčenim vskokom oči odprl, da bodo uvideli svoj greh in se spreobrnili. Tako on zahteva tudi zdaj še, po zad-

in ono opraviti, taki ljudje se mi zdé čisto podobni tistim radeškim očakom, ki so se poskrili pred Turkom ob času nevarnosti, a potem ko jih je bilo sram pred lastnimi ženami, so razglasili, da so brusili sablje.

Takih junakov imamo v Ljubljani precej še, ki se skrivajo ob času volitve in brusijo sablje kje v kakšnem kotu, namesto da bi pomagali rešiti čast svojim rojakom. Kateri Slovenci ne čutijo toliko moštva v sebi, da bi ne gledeč na malenkostne obzire oddali svoje glasove domačim našim kandidatom in skozi to pomogli odpoditi krute nasprotnike naše narodne ideje, naj le grejo v Radeče sablje brusiti na dan volitve, ne bomo se jokali za njimi, nego potem naj ne mislijo in naj ne govoré, da so storili junaško delo, ampak naj vedó in naj si za ušesnice začrgotajo, kakor bi rekel dopisnik iz Ptuja, da se jih bodo s

njem ljudskem štenji — (izid po narodnosti je prinesla glede Ljubljane in Prage tudi „D. Ztg.“) — v Ljubljani nemške šole, v Pragi pa bi on ne dovolil Čehom vseučilišča. Kakšna logika je to, to ve uže on sam, vendar slaba tolažba zanj, da bodo še le njegovi vnuki podirali češke stolpe in slovenska slemena, — če do tačas ne bodo uže tako trdna postala, da jim nemška roka ne bode mogla škodovati.

Pravica prevladuje, to se vidi ob praškem vseučiliščnem vprašanju. Zato upamo, da se bode tudi nam Slovincem zgodila popolna pravica, katere doslej zastoj prosimo. Cesarjev sklep glede češkega vseučilišča je odprl srce češkemu narodu, ki se hvaležno zdaj nanj ozira kot na osvoboditelja iz duševnih okov. Češki narod pa se hvaležno spomina tudi svojih državnih poslancev in praška „Politik“ pravi: „Češki narod sme zadovoljno ozreti se na prizadevanja svojih poslancev in reči mora, da so si zaslug pridobili za domovino.“

Politični razgled.

Notrante dežele.

V Ljubljani 20. aprila.

Na veliki ponedeljek je bil na Dunaji prvi nižje-avstrijski kmetijski shod, ki je sprejel naslednjo resolucijo: Z ozirom na to, da kmetje prav za prav vzdržujejo državo in da so oni prava konservativna stranka; z ozirom na to, da kmetje spoštujejo ob jednem toleranco in ravnopravnost na verskem polju; z ozirom na to, da ne smejo postati najemniki in sužnjiki, izjavi prvi nižje-avstrijski kmetijski shod, da je naloga kmetske, prave konservativne stranke, da nastopi samostojno kot politična stranka nič oziraje se na obstoječe politične stranke in dela na to, da bodo kmetje samo take gospodarje volili za svoje zastopnike, ki pripadajo k tej pravej konservativnej stranki.

Vnanje države.

Iz Carigrada se poroča, da so evropski poslaniki dobili pooblastilo, da se s porto dogovarjajo glede odstopljenja ozemlja Grške. V Atenah se na shodih izjavlja, da se imajo določbe berlinskega dogovora popolnem izvršiti.

Beaconsfield, stari vodja angleških konservativcev, je včeraj zjutraj umrl. Ž njim je angleška konservativna stranka močno zadeta, kajti on jo je dvakrat spravil na vladno krmilo. Njegov vpliv je bil velik, ker je bil tudi osebni prijatelj kraljičin. Disraeli je bil velik sovražnik Slovanom in še je znano, kako je Rusijo pobijal na berlinskem shodu. Angleški konservativci pa bodo težko dobili tako energičnega vodjo.

Vendar je rešena ministerska kriza na Italijanskem, — rešila pa se tako, da staro ministerstvo na čelu Cairola ostane, ker novega niso mogli sestaviti. Cairola je kralju obljubil, da še ostane minister, levičarjev vodji so to odobrili in tako bode drug teden

časom sramovali lastni otroci, kadar bodo zvedeli, da so njih očetje glasovali za „odino pricadravše prišlece“ in proti svojim ljudem.

Dokler je še bilo našim narodnim željam in težnjam protivno ministerstvo na krmilu, smo še mogli zatisniti jedno oko, če smo videli tega ali onega, da je šel brusiti sabljo, namesto da bi prišel na volišče, ali sedaj, ko je naša vlada povsem objektivna in nikogar ne sili glasovati za to ali ono stranko, zdaj ne smemo več usmiljenja imeti s takimi ambijami, ki bi rade živele ob jednem v vodi in na kopnem.

Kar se moje neznatnosti tiče, živim v veselej nadi, da bodo naši Ljubljancje rešili čast slovenske domovine, da bodo slovo dali našim dozdanjim skrbnikom in da bo le malo takih, ki bodo šli namesto na volišče — sablje brusiti!

tista laška zbornica Cairolu izrekla zaupanje, ki mu je dne 7. aprila izrekla nezaupnico.

Francoski vojaki v Algieru se pripravljajo, da vmarširajo v Tunis in kaznujejo Krumire. Turški sultan namerava baje zdaj tuniskega beja odstaviti.

Dopisi.

Iz litljskega okraja 14. aprila.

[Izv. dop.] Nedavno nam je donesel vaš cenjeni list strašno novico, da namerava zloglasni „nemški vchulverein“ začeti uže letos svoje delovanje tudi na Kranjskem, in to v velikej meri. In evo, rečeno, storjeno! Kajti mudivši se te dni v Litiji, sem stopil v kavarno in tu sem bral v „ljubljskem wochen-blattu“, kako se neki Leo Schott, kakor sam pravi, ljudski učitelj v Hotiči, na vsa usta baba, da mu je imenovano društvo poslalo 60 gld. za to, ker (držite smeh!) z najboljšim uspehom podučuje otroke v nemščini v tamošnji enorazrednici. Povedati moram, da izprva nijsem vedel, ali bi se tej budalosti smejal, ali se nad njo jezil. Bilo je oboje. Škodoželjno sem se smejal temu naključju, da si je ono društvo izbralo za prvega zidarja nemškega mostu do Adrije tako orodje, kot je gospod Schott in nehote sem se domislil pregovora, da enako se rado druži z enakim. Ti pa, mila slovenska zemlja, mirno spavaj, kajti dokler se bodo za rečeni most najemali taki možje, bode prej Sava nazaj na Gorenjsko tekla, nego bodo tebe ponemčili! Sedaj mi je naloga tega prvega nemškega pionirja (morebiti je celo mojster!) malo opisati. Ker se mi je povedalo, da je Ljubljancan, sem se obrnil gori do prijatelja, naj mi kaj o njem pozve. Eto vam učenjaka! Kot deček je hodil v mestne šole, ne se učil, nego z raznimi burkami učiteljem lasé belit; iz mestnih šol, kjer je pa v vsakem razredu po več let hlače trgal, vstopil je v realko; toda profesorji si niso dali dolgo časa iz sebe norcev briti, temuč pokazali so mu v kratkem vrata, davši mu „consilium abeundi.“ Ker so se revni starši naveličali, ga vedno doma pasti, spravili so ga v neko pisarno za diurnista. Ali tu bi bil moral vsaj prepisavati znati, toda tudi to nij šlo, učenjak je spuščal cele vrste! Zarad tega so se ga v vsakej pisarni v kratkem odkrižali. Končno gre k Pirkerju, naredi velik poklon, se v prahu povalja pred Vestenckom, ter vstane kot pomožni učitelj za Hotič. Neka basen pravi, da je žaba hotela vol postati, tako tudi ta nehče biti več samo pomožni učitelj, nego v svojem „leibjournalu“ se drzno zove „Volksschullehrer“. In ravno to je, nad čemer sem se jezil in nad čemer godrnjajo tudi moji tovariši. Zavoljo tega protestiramo mi izprašani ljudski učitelji s vso odločnostjo, da se gospod Schott z nami primerja! Ker hoče pa vendar veljati za učenega in liberalnega, zato strašansko zabavlja čez duhovščino. In ravno to je, kar nam dela težko uganjko in nad čemer se čudom čudimo, da pusti č. g. Stanislav Šranc, župnik hotiški, ki je pošten narodnjak, z nedolžno mladino svojih farmanov tak grozovit humbug uganjati!*) Ker trdno smo prepričani, da bi bilo veliko boljše šolo zaprto imeti, nego jo izročati takemu človeku.

Dober svét, pravijo, je zlata vreden; jaz imam tudi dva na srci, sta prav dobra, pa ju dam zastoj. Prvi velja načelnikom „nemškega schulvereina“ v Ljubljani: za božjo voljo, ne zamudite zlate prilike, pišite še denar po denarje na Dunaj, sezidajte nemudoma

*) V tem se je baje uže predrugačilo marsikaj. Ur.

nemško meščansko šolo v Sorici, (ker pravite, da je to vaša nemška „sprachinsel“) ter nastavite na njej za direktorja gospoda Schotta, in preverjeni bodite, da bode delal take čudeže, da se bode vsak otrok, ki zagleda beli dan, koj po nemško — jokal!

Drugi svet pa podam vam gospodje diurnisti, ki vidite, kako se vašemu tovarišu dobro godi: dajte slovo pisarniškem prahu, naredite nekoliko globokih poklonov, in učitelji bodete! Če se vam bode pa potem plača le prepičla zdela, obrnite se do schulvereina in stavim glavo, da vam mastna remuneracija ne uide, ako se le zavezete, da boste slovenske otroke naučili vsaj par nemških besed! Na delo tedaj!

Iz Trsta 14. aprila. [Izv. dop.] Vaš cenjeni list je omenil, da je učitelj na tukajšnji mestjanski šoli, g. T. Klančnik imenovan provizoričnim nadzornikom za koperski okraj. S tem imenovanjem se je nekoliko krivica poravnala, katero je moral ta odlični učitelj na Koroškem prestati. Gospod Klančnik je bil ravnatelj mestne šole na Koroškem in šolski nadzornik. Nij se hotel uklanjati onemu neusmiljenemu germanizovanju na Koroškem; s tem se je zameril višjim oblastim in je moral na nižjo službo v Trst. Konservativni in liberalni listi so jako obžalovali, da zapusti tako izvrstna moč Koroško. „Skozi osem let je izvrstno vodil mestjansko šolo, in je po besedi in pismu se trudil, svoj zavod priljubiti pri narodu. Izglednega učitelja so spoštovali starši, ljubili otroci. Neumorno si je trudil dalje se izobraževati.“ Tako govori „Klagenfurter Ztg.“ Čestitamo koperskemu okraju.

Izpod Čuka na Krasu 12. aprila. [Izv. dop.] Dopis iz Istre v 9. št. „Slovenskega Naroda“ o „Edinosti“ govoreč, katera sežanske „quasi-politikarje“ tako rekoč zagovarja, je povsem istinit. — Žal! da niso uredništva in založništva slovenskih listov samostalna in neodvisna, ter se ona dajo od nekojih županov, ki so listu kavcijo postavili, komandirati.

Tak mož je gospod Mohorčič, župan sežanski. —

Da bi imel kot „Deutsch Karstner“ na narodno slovenskem Krasu več upljiva, naj si bode uže pri volitvi državnih poslancev, ali pa pri tej ali onej zadevi, položil je kavcijo „Edinosti“ — češ, da kdor plačuje, tudi ukazuje. —

S tem činom je ta mož veliko dosegel, kajti on je skoro listu gospodar; rabi ga za svoje namere in razvija po svoje svojo politiko, kakor je njemu ljubo in drago, cel Kras sramoteč — vodo vodeč vedno le na svoj mlin. —

Pač žalostno je to, a vendar je goli faktum.

Prav imata „Novice“ in „Slovenec“, ki obsojeta enaka samopašna početja in sta se oglasila o tej zadevi proti „Edinosti“, katera v resnici uže več nego leto dni ima glede na narodni položaj primorskih Slovencev svojo posebno taktiko v političnem naporu. —

Tako n. pr. nam je znano iz gotovega vira, da je g. Mohorčič ob novem letu vsakemu znancu na Krasu tako rekoč list „Edinost“ — vsilil in moral je skoro vsak — hočeš nočeš — postati naročnik.

Pa ne mislite, g. urednik, da je g. Mohorčič to delal iz rodoljublja. Kaj še? Bal se je za svojo kavcijo, ter je vse strune napeljal, da bi s tem širil svojo „afterpolitiko“ mej svoje verne kraške dušice.

V tej zadevi mu gre tudi sežanski „štáb“ vrlo dobro na roko, in tako nosi „Edinost“

svojo pogubno politiko mej vboge Kraševce, kakor je ona „pro domo“ v zadnji številki „Edinosti.“

Tedaj je treba malo več luči, dragi moji kraški rojaki, ostanite samostojni in ne skakajte za sežanskimi gospodi v pogubonosno „afterpolitiko.“

Toliko za denes, a še je blaga v kraške basagi. — (Bode nam dobro došlo! Ur.)

Domache stvari.

— (Volilni shodi narodni), na katerih so bili te dni kandidati naše stranke za mestni zbor postavljeni, bili so vsi dobro obiskani, in sploh se dozda vidi mej volilci živahno občno zanimanje, katero bode, ako primerno vzraste in se množi do volilnega dneva, našo gotovo zmago tudi v II. razredu odločilo. Po zmagi v II. razredu pak je tudi ona v I. gotova in Ljubljana bi bila spet naša, naša za vselej! Vsakako je to visoka cena! Vsakako je to visok cilj, vreden, da bi narodni Slovenci v Ljubljani napeli vse moči, da ga dosežemo. Zato je treba le delavnosti in sloge. — To poslednjo so hoteli nekateri kaliti v III. razredu. Naj pomislijo, da tudi v tem razredu zmaguje naša stranka le vsled marljive agitacije in discipline. Sramota za tistega narodnega človeka, ki bi si upal to težko doseženo disciplino podirati. Ne bode mu niti na slavo niti ne na korist.

— (Nove orglje.) Nove velike prav krasne orglje z 21 spremeni je g. France Goršič postavil te dni na kor lepe Smledniške cerkve.

— (Ptujski mestni zastop) se je posojilnice slovenske tako ustrašil, da je c. kr. namestniji prošnjo poslal, naj ne dovoli novega denarstvenega zavoda! Ali ti gospodje ne vedo, da živimo v ustavnej državi, kjer se ima tudi gospodska strogo držati veljavnih postav?

Razne vesti.

* (Brzo vstajenje.) Pred nekaterimi dnevi so na vrtnem plotu neke gostilne v Korneuburgu našli obešenjaka. Kdo da je, sodilo se je po mnogih kartah firme, katera ima svojo kupčijo v Fünfhausu. Korneuburški župan obvesti zatorej občinski urad o tej dogodbi ter ga prosi, naj mu poroči o zapaščini samomorčevej. Občinski služabnik je dobil nálog iti v stanovanje samomorilčevega in tamkaj popisati njega zapaščino. Prišedši v stanovanje, pové soprogi dotičnikovej, kaj se je zgodilo in čemu je prišel. Lehko si je misliti, kakó se je prestrašila uboga ženska, in to še tem bolj, ker sta z možem vedno v slogi in dobro živela, takó da nij bilo nikacega uzroka za tako nesrečno dejanje. Občinski sluga je sicer dejal, da je lahko tudi kakšna pomota v vsem, vendar nij htel odjenjati, da ne bi bil popisal vse zapaščine. Žena, katere mož je bil pred nekaterimi dnevi šel na potovanje in ga še nij bilo domov, se je temu ustavljala, trdeč, da nje mož pride v kratkem, da se nij obesil itd. Ko sta se takó pričkala dobro uro, odpró se vrata in soprog stopi v sobo. Žena ga vesela objame, a občinski sluga je zmajeval z glavo zaradi tega brzega vstajenja. Skoraj se je potem rešila zagonetka. Obešenec bil je nekov agent, ki je imel tudi več pisem in kart od imenovane firme. Dolgovi in unesrečene spekulacije so ga zavédlí, da se je sam usmrtil.

* (Izgubil je, pa se ne oglasi.) Pri zagrebškem mestnem magistratu je nekaj dni sem shranjeno umeteljno zobovje, za katero se pak nihče ne javi, da bi je bil izgubil. Če dotičnik ne pride o pravem času po svoje ponarejene zobe — iz napačnega sramú — prodali se bodo na javnej dražbi v korist ubožnemu fondu.

* (Od skrbij zblaznela.) Stopry 22 let imejoča gospica Pavlina St. je zadnja leta

svojo mater in sebe hranila pošteno s tem, da je poučevala po hišah igro na klavirji. O znanej lanskej nesreči, groznem potresu, ki je zbegal malo ne ves Zagreb, je učiteljica izgubila mnogo svojih dotedanjih učencev in učenk, kajti vse je pobegnilo iz nevarnega kraja. Ali tudi pozneje, ko se je ljudski duh zopet pomiril, nij si mogla najti dovolj prijateljev glasbi, da bi mogla mater in sebe zopet s poučevanjem preživiti. Ko je videla, da je ves nje trud zastonj, gnala si je sirota svojo revščino toli k srcu, da je — zblaznela. Ubogo dekle menda v blaznici vedno kriči samo: „Moja mati ne sme stradati!“ ...

* (Telefon namesto — cule.) Mlada zakonska se veselita svojega prvenčka. Da bi ju pak novorojenec v spanji ne motil, odkazeta mu z dojko precej oddaljeno sobo, katera je sé spalnico starišev združena po telefonu. Ali, o groza, uže prvo noč prebudi stariše iz spanja strašen krik dojenčkov, ki je bil čuti, kakor da je letá pri njima v sobi. Druzega dne povprašujeta skrbna roditelja, kaj je po noči pripetilo se, in dojka, ne vedoča, čemú rabi telefon, jima pové, da je malemu paglovču, ki se je drl na vse pretege, dala v usta telefonov ustnik namesto cule, da bi ga bila tako umirila.

* (Podkupljavanje pri volitvah na Angleškem.) Kakor znano, je v Angliji uže prastara navada pri volitvah kupovati glasove. Mnogo se je storilo, da bi se temu v okom prišlo, toda vse zastonj. Izdal se je zakon, po katerem se celim okrajem vzema volilna pravica, ako nij v njih najti preko deset pravičnikov, kateri bi se ne dali podmititi. Kaj tacega se more pripetiti v kratkem zopet volitvenim okrajem Macclesfield in Wigan, katerih volilci so poleg parlamentarične preiskave svoje glasove uže naprej prodali, a žené so bile agitatorice ter so si tudi prislužile tem načinom marsikakšen goldinar.

* (Kitajski poslanik brez postelje.) Poslaniku „nebeškega cesarstva“ v Parizu, gospodu Tsengu, se je nedavno prigodilo nekaj prav neprijetnega. On zastopa kitajsko državo pri vladah Španije, Francoske in Anglije. Zdaj je poslanik v Londonu, kjer ga je pred tednom dni kraljica sprejela v svečanej avdijenci v Windzoru. Kitajska šega pak ostro prepoveduje, da bi sin ónega silnega cesarstva spal v postelji, v katerej je uže ležal kakšen Evropec. Misliti si zatorej utegnemo, kakó je bil nevoljen Kitajec, kateri prišedši v neki hotel, nij še našel ondi svoje postelje, ki jo vedno jemlje soboj. Poslal je takoj vprašat na kolodvor, brzojavljaj na vse kraje, kjer bi se bila mogla zaustaviti, toda vse brez vspeha. Še le v treh dneh je po neumornem iskanji dobil poslanik svojo posteljo, in baje da ves čas do tedaj nij zatisnil niti očesa.

Tuji.

19. aprila:

Evropa: Pöhlmann iz Erlangena. — Bekič iz Podove.

Pri Slonu: Rauch iz Budapešte. — Paušer iz Idrije. — Eder iz Maribora. — Bauerman iz Spitala. — Deperis iz Gradca.

Pri Italiji: Gasperotti, Macorato iz Trsta. — Eichelter iz Trbovelj. — Lavrič iz Planine. — Pevič, Schauer iz Mostara. — Mešek iz Gradca. — Wesner, Lužan z Dunaja.

Pri avstrijskem cesarji: Pintar iz Gradca. — Klinar iz St. Vida. — Hönlig iz Cerklje. — Burger iz Litje. — Janscha iz Pole. — Levičnik iz Železnikov. — Nosek iz Maribora.

Št. 5672.

(217—2)

Razglas.

V praznovanje poroke nj. c. in kr. svetlosti cesarjeviča nadvojvoda Rudolfa je mestni zbor 150 gld. določil, da se mej tri leta 1881 zaročene ubožne pa pridne tukajšnje zakonske po 50 gld. vsakemu razdele.

Prosilci naj prošnje s spričevalom ubožnosti in lepega zadržanja in zaročnim listom — **do konca aprila 1881**

pri tukajšnjem uradu vložé.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dné 13. aprila 1881.

Župan: Laschan.

Rogatska kisla voda na Štajerskem.

eno uro od južno-železnične postaje Poličane z direktno zvezo na vse osobne in brzovlake s pošto ali najetim vozom.

Izkušena **ogljeno-kisla glauberova slana voda**, izvrstna **pijača za ohlajenje in zdravje**, zoper slabo prebavljanje, katar v želodeci in čevah, zaprtje, zoper bolezn na jetrah, vranici, žolci in mehurju, preobilo rejenje, slabo kri, zlato žilo, bledico itd.

Saisona od maja do oktobra.

Lepo in ceno stanovanje (maja in septembra **najceneje**) — velika dvorana — dobre gostilne — lepe obedne dvorane — kavarna — terasa — sprehajališče — orkester — bali — koncerti — tombola — stalen poštni in telegrafni bureau.

Naročbe glede stanovanja in rudninske vode sprejema: (215—1)

Vodstvo
deželne zdravilnice v Rogatci
na spodnjem Štajerskem.

Tu se dobivajo ceniki, programi in kopeljiščne brošure **zastonj**.

Marijinceljske kapljice za želodec,

nepresežno izvrstno zdravilo zoper vse
bolezni v želodeci

črve, zoper bolezn na vranici, jetrah in zoper zlato žilo.

Glavna zaloga:

Lekar **C. Brady**, Kremsier, Moravsko.

Jedna sklenica z navodilom, kako se rabi, stane **35 kr.**

Prave ima samo: V Ljubljani: lekarna Gabriel Piccoli, na dunajski cesti; lekarna Josip Svoboda, na Prešernovem trgu. V Novem mestu: lekarna Dom. Rizzoli. V Gorici: lekarna A. de Gironcoli. V Ajdovščini: lekarna Mich. Guglielmo. Celje: lekar J. Kupferschmied; Kranj: lekar Drag. Šavnik; Kamnik: lekar Josip Močnik.

Svaritev! Ker se v zadnjem času naš izdelek posnemlje in ponareja, zato prosimo, naj se kupuje samo v zgoraj navedenih zalogah in pazi naj se osobito na ta znamenja: Prave Marijinceljske kapljice za želodec morajo imeti v sklenico vtisneno besedo: **Echte Maria-zeller Magentropfen** — Brady & Dostal — Apotheker, sklenica mora biti zapečatena z našim originalnim pečatom, na navodilu za rabo in na zavitku, na katerem je podoba Marijinceljske matere božje, mora biti poleg te podobe utisneno sodnijsko spravljeno **varstveno znamenje** in zavoj mora biti zapečaten z našim **varstvenim znamenjem**. Izdelki podobnega ali istega imena, ki nimajo teh znakov istinitosti, naj se zavržejo kot ponarejeni in prosimo, naj se nam taki slučaj tako naznačijo, da bodo sodnijski kaznovani izdelovalci in prodajalci. (362—36)

Dunajska borza 20. aprila.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	77	gld.	75	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	78	"	60	"
Zlata renta	94	"	35	"

Izdatelj in urednik **Makso Armich**.

1860 drž. posojilo	132	75
Akcije narodne banke	831	"
Kreditne akcije	317	80
London	118	05
Srebro	"	"
Napol.	9	33
C. kr. cekini	5	55
Državne marke	57	60

Kdor je zdrav, naj se veseli življenja,

kdor pa je bolan, naj išče pomoči pri Morisonovih veg. zeljiških pilah; trpljenje se mu bode vsaj zmanjšalo, če ne bode postal zopet krepak in živ, kar se pa zgodi v največ slučajih.

Morisonove pile se dobé v vseh dobrih prodajalnicah in tudi pri našem glavnem zastopniku za Avstro-Ogersko, velikem trgovci **Jul. Grosse**-ji v Krakovem, na katerega naj se vsi trgovci in prodajalci obrnejo.

Angleški zdravstveni zbor

zaz. **Morison.** (159—2) (206—2)

Zastave

za olepšavanje o priliki poroke cesarjeviča Rudolfa
prodaje tukajšnji trgovec hišne oprave

J. NAGLAS.

Prosi se, naj se dotična naročila vpošljó najdalje do
1. maja t. l. — Vnanje naročbe se točno in hitro izvrše. (222—2)

Prostovoljna dražba vina.

Zarad preselitve bode podpisani od **2. do vključno 7. maja 1881** vselej dopoldne od 9. do 12. in popoldne od 2. do 5. ure prodajal iz svojih kletov v **Krapinskih Toplicah** na Hrvaškem (prvi železniški postaji Zaprežiče in Poličane) **3000 hektolitrov** belega, pravega, dobrega vina, večinom lastnega pridelka l. 1868, 1879, 1872, 1875 in 1876, popolnem očiščenega. Prodajalo se bode onemu, kdor bode več ponudil, brez soda, z **10% aro** ter ima oni, kdor bode vina kupil, **tri mesece čas**, da ga plača in odpelje. Ob dražbenih dneh bodo na postajah v Zaprežičah in Poličanah kadar bode kak vlak tja dospel, čakali vozovi za v Krapinske Toplice.

Jakob Badl,
posestnik.

Le jedenkrat

podaje se tako ugodna prilika, da si za polovico
prave cene omisli vsakdo izvrstno uro.

Velikanska razprodaja.

Politične razmere, ki so nastale v celem Evropi, zadele so tudi Svico; vsled teh razmer se je na stotine delavcev izselilo, tako da je obstanek tovarn jako dvomljiv. Tudi največja fabrika za ure, katero smo mi zastopali, se je zaprla začasno, ter nam je zaupala prodajo svojih ur. Te tako zovane **žepne ure** so najboljše ure celega sveta, kojih okrovi so izdelani iz najfinejšega **srebrnega niklja**, so izredno elegantno gravirani in giljoširani, ter so ameriškega sistema. **Vsled neke vlastne konstrukcije ne more se taka ura nikdar pokvariti, pade ehko na tla, sme se stisniti, a vendar ura pri tem nič ne trpi.**

Proti povzetju, ali vpošiljati male svote, katera je pri vsakej baži ur zaznamovana, s katero je plačana le pridejana zlata double urna verižica, baržunasti etui, glavni ključ za ure in delavska plača, dobi vsakdo najfinejšo repasirano uro skoraj na polovico **zastonj**. Vse ure so natanko repasirane, ter **garantujemo za vsako uro pet let.**

V dokaz gotovega jamstva in stroge solidnosti, prevzemamo s tem dolžnost javno, da **vsako nepristoječo uro nazaj vzememo, in z drugo zamenjamo.**

Izpisek ur.

1000 komadov remontoir žepnih ur, katere se pri kozici navijajo brez ključa, z dvojnimi okrovom in kristalnim okrovom, izredno natančno regulovane; razen tega so tudi elektrogalvanično pozlačene, tako da jih nobeden zlatar ne more od pravo zlatih razločiti; z verižico, medaljonom itd. preje **jeden komad gl. 25, zdaj le gl. 10.20.**

1000 komadov krasnih ur na sidro (ankeruhr) od najtežjega srebrnega niklja, tekočih na 15 rubinih, z emailiranimi kazali, kazalom za trenutke in kristalnim ploščnatim steklom, natančno repasirane; preje **jeden komad gl. 21, zdaj samo gl. 7.25.**

1000 komadov mobilnih ur na valje (cylinder-uhr) v teških giljoširanih okrovih od srebrnega niklja, s kristalnim ploščnatim steklom, tekočih na 8 rubinih, fino repasirane, z verižico, medaljonom, in baržunastim etuijem, **jeden komad preje gl. 15 zdaj le gl. 5.60**

1000 komadov Washingtonskih ur na sidro od 13lotnega srebra, potrjene od c. k. denarnega urada, tekoče na 15 rubinih, elektrogalvanično pozlačene, da jih ne more nobeden strokovnjak ali zlatar od pravo zlatih razločiti; fino na trenutek regulovane in poskušene. Teh ur stal je preje **jeden komad gl. 27, zdaj pa le gl. 13.40.**

1000 komadov Washingtonskih remontoir žepnih ur, od pravega 13lotnega srebra odobrenega od c. k. denarnega urada, pod najstrožjim jamstvom na trenutek repasirane, s kolesjem od niklja in privilegiranim regulovanjem, tako da se nij treba teh ur nikdar popravljati. Pri vsakej uri da se zastonj tudi jedna zlata double urna verižica, medaljon, baržunasti etui in ključ; vsaka taka ura stala je preje **35 gl. zdaj pa samo gl. 16.**

1000 komadov ur za dame od pravega zlata z 10 rubini, preje gl. 40, zdaj gl. 20.

1000 komadov remontoir ur od pravega zlata za gospode ali gospé, preje 100 gl. zdaj gl. 40.

650 komadov ur z ropotcem, fino regulovane, dajo se rabiti tudi na pisalni mizi, preje gl. 12, zdaj le gl. 4.80.

650 komadov ur z majatnikom (pendeluhr) v fino izrezljanih gotičkih visokih omaricah, navijajo se vsakih osem dnij, fino na trenutek regulovane, lepe, in impozantne. Ker je taka ura po minolih 20 letih še dvakrat več vredna, naj bi jo imela vsaka družina, posebno ker se s tako uro soba olepša. Te ure stale so preje **gl. 35, zdaj se dobi jeden komad za smešno nizko ceno gl. 15.75.**

Pri naročilih za ure z majatnikom (pendeluhren) priloži naj se tudi mala svota.

Naslov: **Uhren-Ausverkauf**

(66—6)

VON

Philipp Fromm, Uhrenfabrik,
Wien, Rothenthurmstrasse Nro. 9.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.